

PREDLOG MANDATA

Delovne skupine Urejanje prostora in trajnostni razvoj

ZA OBDOBJE 2023–2024

(MED XVII. IN XVIII. ZASEDANJEM ALPSKE KONFERENCE)

1. Uvodne pripombe

Pomen izbranih tematik in ustreznost predlaganega načina obravnave

Delovna skupina Urejanje prostora in trajnostni razvoj bo še nadalje spodbujala prizadevanja na področju prostorskega načrtovanja in razvoja za izvajanje »Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj« Alpske konvencije in nadaljnjih okvirnih strateških dokumentov, kot npr. Alpski sistem podnebnih ciljev 2050 (ACTS 2050), kakor tudi prenašala cilje Teritorialne agende 2030 za izvajanje v kontekstu Alp, s čimer bo zagotovljena dobra kakovost življenja v Alpah. Cilji trajnostnega razvoja (SDG) Agende ZN 2030 bodo upoštevani pri vseh aktivnostih, še posebej SDG 11 (Trajnostna mesta in skupnosti), 13 (Podnebni ukrepi), 15 (Življenje na kopnem) in 17 (Partnerstva za doseganje ciljev). Delovna skupina bo svoje delo izvajala na območju Alpske konvencije, hkrati pa bo upoštevala različne teritorialne učinke na sosednja območja izven območja Konvencije, npr. območje, ki ga pokrivata Interreg B program Območje Alp in Strategija EU za alpsko regijo (EUSALP).

Začenši s tem mandatom in na osnovi prizadevanj Skupnega dokumenta o prostorskem načrtovanju EUSALP bo delovna skupina kot nadaljnje spremljanje projekta Alps2050 ocenila njegova priporočila za politike in opredelila, kako bi bilo možno te prednostne naloge izvajati na nacionalni, regionalni in lokalni ravni prostorskega načrtovanja. Delovna skupina bo delala na skupni viziji in perspektivi za območje Alp z uporabo sinergij in zasnovo, ki temelji na rezultatih RSA 9 Alpska mesta. Ta zasnova bo vključevala tudi smernice glede skupnega prostorskega načrtovanja v Alpah s pomočjo bolj usklajenih prostorskih načrtov in programov celostnega teritorialnega razvoja (8. in 9. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj) s poudarkom na prilagajanju podnebnim spremembam.

2. Cilji

Opis ciljev, zastavljenih za obdobje do XVIII. Alpske konference

1. Izboljšanje čezmejnega sodelovanja pri prostorskem razvoju znotraj AK

Nadaljnje raziskave in konkretizacija načinov, kako optimizirati čezmejno sodelovanje na področju prostorskega načrtovanja in razvoja, bo izvedeno na osnovi rezultatov študije o čezmejnem sodelovanju, izvedene v predhodnem mandatu.

Poudarek bo na potrebah in ovirah pri čezmejnem sodelovanju. To lahko vključuje pripravo predloga projekta pri transnacionalnih ali bilateralnih programih financiranja (npr. Interreg), vendar tudi dvostransko optimizacijo čezmejnega sodelovanja pri prostorskem načrtovanju.

2. Nadaljnje spremljanje ACTS 2050 in smernic izvajanja

Prispevati k smernicam izvajanja Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje (ACB) na temo prostorskega načrtovanja (IP_SP1: Vsealpski koncept »Prostorsko načrtovanje za varstvo podnebja« in za IP_SP2: Ukrepi prostorskega načrtovanja za zmanjšanje potreb po individualnem prometu z avtomobili) in nadaljevanje skupnih aktivnosti na temo varstva tal.

3. Perspektiva alpskega prostorskega načrtovanja

Regionalni razvoj v Alpah temelji na vrsti pomembnih instrumentov, vključno z Alpsko konvencijo, Interreg programom Območje Alp in makroregionalno strategijo EUSALP. V zadnjih letih so bile vizije in cilji prostorskega razvoja obravnavani na bolj izrecen način. Rezultati RSA 9 so osnova za izgradnjo perspektive, še posebej na področju izkoriščenosti poselitvenega sistema v Alpah. Nadaljnje pomembne referenčne točke so izvedbeni protokol Urejanje prostora in trajnostni razvoj, ESPON Alps2050, Skupni dokument o prostorskem načrtovanju EUSALP ter Interreg projekta AlpGov/AlpGov 2. Vpogledi v te procese bodo združeni in začelo se bo delo na usklajevanju ciljev. To bo potekalo preko kombinacije in uskladitve predlogov za prostorski razvoj tako v kartografskem kot v tematsko-usmerjenem načinu, vključno s pripravljalnimi koraki z vključenimi nacionalnimi in alpskimi institucijami. Rezultat bo obstajala konsolidirana verzija na transnacionalni ravni. Dodatno bo v skladu s priporočili poročila Alpske konvencije o gospodarni rabi tal in zadevnega poročila Odbora za preverjanje pripravljen v prakso usmerjen vodnik za izvajanje Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj. Ta vodnik bo obravnaval ciljno skupino regionalnih in občinskih uradov ter odločevalcev za prostorsko načrtovanje. Obstoječi vodnik za izvajanje bo upoštevan in posodobljen.

3. Načrtovani izsledki

Opis načrtovanih izsledkov v navezavi na cilje

1. Predlog projekta za transnacionalne, dvostransko nacionalne programe financiranja ali specifične aktivnosti za izboljšanje čezmejnega sodelovanja in koordinacijo prostorskega načrtovanja znotraj območja Alpske konvencije.
2. Smernice izvajanja ACTS 2050 prispevajo k naslednjim korakom:
 - IP_SP1: Korak 1a: Definiranje in zagotavljanje podatkov o vplivu podnebnih scenarijev na rabo tal
 - IP_SP1: Korak 1c: Dokument za razpravo o krčenju in zmanjševanju podnebno-občutljivih prostorskih struktur v Alpah in delavnica o procesih rasti in zmanjševanja v Alpah

- IP_SP1: Korak 3: Vsealpska anketa o izzivih pri ciljih za ohranjanje tal v Alpskih državah (na osnovi zbiranja ciljev za ohranjanje tal izvedenih v okviru mandata 2021/2022)
 - IP_SP1: Korak 4: Smernice za občine za oceno in aktiviranje razvojnih potencialov znotraj urbanih območij
 - IP_SP2: Korak 1: Definiranje pričakovanj do trajnostne mobilnosti v Alpah
 - IP_SP2: Korak 2: Zbirka najboljših primerov o rešitvah dostopnosti
3. Izpopolnjevanje temeljnega znanja, ki je bilo pripravljeno v okviru RSA 9, zbiranje nadaljnjih obstoječih študij, usklajevanje osnutkov predlogov, zbiranje povratnih informacij s participacijo in konsolidiran osnutek z namenom priprave Alpske perspektive prostorskega načrtovanja. Priprava kratkega vodnika za izvajanje Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj za ciljne skupine regionalnih in občinskih uradov in odločevalcev.

4. Delovni načrt

Osnutek predvidene časovnice (srečanja in druge aktivnosti, načrtovani glavni mejniki)

Delovna skupina načrtuje 2 do 3 redna srečanja na leto ter dodatna srečanja po potrebi. Srečanja bodo organizirana v živo ali virtualno, odvisno od potreb.

5. Sodelovanje

Opis načrtovanega sodelovanja z drugimi delovnimi telesi Alpske konvencije in nadaljnjimi relevantnimi partnerji ter procesi in pričakovane koristi

- Sodelovanje z vsemi tematskimi delovnimi telesi Alpske konvencije s poudarkom na izmenjavi z Delovno skupino Promet in Delovno skupino Varstvo tal. Sodelovanje s Posvetovalnim odborom za alpsko podnebje (ACB): redna izmenjava z ACB o smernicah alpskih podnebnih ciljev, vezanih na prostorsko načrtovanje.
- Sodelovanje pri aktivnostih EUSALP na področju prostorskega načrtovanja, najbolj v okviru akcijskih skupin 4, 6, 7, 8 in 9 ter še zlasti na osnovi EUSALP deklaracije »Trajnostna raba in varstvo tal« ter strateškega prednostnega področja politik »prostorsko načrtovanje«.
- Nadaljevanje sodelovanja z mrežo strokovnjakov za prostorsko načrtovanje v Alpah AlpPlan z namenom okrepiti vezi med delovno skupino in praktiki pri projektiranju na različnih prostorskih ravneh.
- Sodelovanje s programom Območje Alp in drugimi delovnimi telesi znotraj čezmejnega Interreg programa, npr. delitev in uporaba obstoječih rezultatov projektov in strokovnega znanja.
- Sodelovanje z združenji Alpsko mesto leta in Povezanost v Alpah, še posebej na temo smernic za občine.

6. Komunikacija

Opis ciljev komuniciranja in ustrezni načrtovani ukrepi

- Diseminacija rezultatov s strani vsakega člana oz. članice znotraj posameznih državnih uprav, različnih ravni načrtovanja in pri drugih oblikah odnosov z javnostmi.
- Sistematske komunikacijske aktivnosti delovne skupine z uporabo obstoječih komunikacijskih oblik (npr. spletna stran AK, spletna stran ACB, mreža Alpsko partnerstvo za tla).
- Aktivnosti na terenu s povezanimi procesi in identificiranje prihodnjih priložnosti za sodelovanje, vključno z drugimi telesi in dogodki v okviru Alpske konvencije, programi strukturnih skladov, projekti sodelovanja pri EU v zvezi s prostorskim razvojem (npr. ESRR ali SKP) in/ali z aktivnostmi, vezanimi na Teritorialno agendo 2030.

7. Povezava z Večletnim programom dela 2023–2030 Alpske konference

Opis kako predlagani cilji in aktivnosti prispevajo k nekaterim ali vsem prednostnim področjem VPD 2023–2030 (biotska raznovrstnost / podnebni ukrepi / kakovost življenja / medsebojne povezave, sinergije in kompromisi med prej omenjenimi področji)

Delovna skupina Urejanje prostora in trajnostni razvoj bo okrepila trajnostno prostorsko načrtovanje in pomagala pogodbenicam povezati sektorske aktivnosti in politike preko njenega medsektorskega in celostnega pristopa ter z vključevanjem različnih interesnih skupin in deležnikov na različnih lokalnih in regionalnih ravneh.

Skupina bo posebno pozornost namenila prednostnemu področju 1 (Ohranjanje in vrednotenje alpske biotske raznovrstnosti in ekosistemov) s krepitvijo prostorske povezljivosti ekosistemov in habitatov ter z zeleno infrastrukturo in razvojem nadaljnjih aktivnosti za povezavo trajnostnega prostorskega načrtovanja in skrbne rabe tal, ki sta ključnega pomena za ohranjanje in obnovo biotske raznovrstnosti v Alpah.

Skupina bo krepila prednostno področje 2 (izvajanje ambicioznih podnebnih ukrepov) s stalnim delom na konkretnih smernicah izvajanja ACTS 2050 in Akcijskega načrta za podnebje 2.0 na področju prostorskega načrtovanja in preko medsektorskega pristopa z vidiki, kot sta varstvo tal in promet.

Prav tako bo skupina okrepila delo na prednostnem področju 3 (omogočanje dobre kakovosti življenja za ljudi v Alpah). Kakovost življenja je povezana z vsemi sferami trajnostnega razvoja, medtem ko je prostorsko načrtovanje bistveno za teritorialno kakovost življenja, kot je prikazano v raziskavi ESPON. Poselitvene strukture ter majhna in srednje velika mesta so upoštevana pri RSA 9, učinkovita mobilnost in dobra kakovost naravnih virov igrajo pomembno vlogo pri spodbujanju kakovosti življenja in

pri tem, kako to kakovost zaznajo prebivalci v Alpah; vse se sklada z glavnimi cilji delovne skupine.

8. Predsedstvo

Delovni skupini bo predsedovala Nemčija.